

DEL MITE A LA FILOSOFIA. Esquema número 1

Grècia. Característiques culturals i socials	<ul style="list-style-type: none"> - No llibres sagrats - No casta sacerdotal - No sistema educatiu organitzat - Transmissió oral - Poetes: <ul style="list-style-type: none"> - Flexibilitat i adaptació segons auditori - Més proximitat homes/déus <ul style="list-style-type: none"> - Déus: models no massa edificants - Més llibertat de crítica
--	---

MYTHOS	
a) Significat –Evolució	<ul style="list-style-type: none"> - “Expressió” - “Allò que es diu en forma de conte” - “Històries tradicionals de déus i herois”
b) Contingut	- Missatges importants sobre la vida en general i sobre la vida social en particular
c) Categories	<ul style="list-style-type: none"> - Cosmogonia: formació de l’univers - Formació dels déus de l’Olimp. - Relats herois més antics. - Relats herois més joves. - Invencions posteriors.
d) Visió del món	<ul style="list-style-type: none"> - Personificació i divinització forces naturals. - Comportament arbitrari d’aquestes divinitats (cap norma fixa) - La MOIRA, el destí, com a força abstracta, per damunt dels propis déus. Força inexorable.

DOS MODELS MÍTICS SUCCESSIUS: ORIGEN DE DUES LINIES DE PENSAMENT FILOSÒFIC

1) El model genètic (Arbre genealògic)		Presocràtics materialistes. <ul style="list-style-type: none"> - Recerca de l’Arjé o element primordial o “mare” de totes les coses. - “Com són les coses?” 	Milesis: <ul style="list-style-type: none"> - Tales: aigua - Anaximandre: ápeiron (indefinit) - Anaxímenes: aire (quantificació)
2) El model d’un ordre permanent sota el govern de Zeus. - Zeus dirigint l’ordre mundial mitjançant la DIKÉ o justícia: equilibri dels interessos oposats dels diferents déus, malgrat les contínues tensions.		Heràclit “Què vol dir que les coses SÓN?” <ul style="list-style-type: none"> - Rebuig del model genètic. - Permanència en mig del continu canvi: El Foc. 	<ul style="list-style-type: none"> - Inaugura el pensament abstracte. - Desconfiança en els sentits (doxa) - Esforç a través de la raó (lógos) - Recerca de l’essència: <ul style="list-style-type: none"> - allò que no canvia malgrat els canvis d’aparences. - Inici de la FILOSOFIA: el problema del canvi. El significat del “SER”

EL PROBLEMA DEL CANVI. FILOSOFIA ANTIGA. Esquema número 2.

Període Físic		COM SÓN LES COSES ?	Recerca sobre l'arjé de les coses
	Monistes	- Milesis (Tales, Anaximandre, Anaxímenes) - Pitagòrics.	
		Dificultats	Què vol dir que les coses són? (Reflexió i discussió sobre el significat de "CANVI")
	Heràclit	- Canvi (som i no som). "Lluita de contraris" - Lògos: Copsar allò constant (harmonia de contraris)	Confusió sobre els significats del verb ser a) Existir b) Posseir determinada qualitat - Una cosa era i es convertia en una altra (contrari). - Convertir-se en el que no és.
	Parmènides	- Reflexió sobre la coherència de les paraules. - El que és no pot no ser quelcom. NO-SER: desaparèixer de l'existència. (La suma del ser ha de ser constant)	- Crítica al monisme (immutabilitat del ser) - "El ser és i el no-ser no és" De l'Ú (arjé) no pot sorgir una multiplicitat.
	Heràclit/Parmènides		Introducció al pensament abstracte i racional
	Pluralistes	- Salvar el món de les aparences. - En comptes d'un sol (Arjé), varis o infinits arjés: Anaxàgores, Empèdocles, atomistes...	Resposta a la lògica implacable de Parmènides: (La suma del ser ha de ser constant). - Que es combinen en proporcions diverses segons els autors
		Insatisfacció	- Davant l'explicació del canvi = Fisis = vida. - El món flueix imparabile, mentre que el llenguatge/pensament (Lògos) fixa i separa.
Plató	La teoria de les idees	- Els sentits copsen els canvis (fenomen = apareença). - Oposició entre veritat = episteme = raó = autèntica realitat, i apareença = doxa = sentits = falsa realitat, enganyosa i passatgera	La raó copsa allò que no canvia, allò que és etern = IDEA
		Insatisfacció	
Aristòtil		- Acte i Potència - La Fisis flueix (canvia) vers una finalitat. . - Aquest moviment/canvi/aspiració és diferent segons les distintes espècies.	Les coses són el que són (acte) = aglà, però poden arribar a ser una altra cosa (potència) = alzina. Aspira a assolir quelcom (Teleologisme).

PLATÓ. Esquema número 3.

- Seguidors d'Heràclit	- Influències dels seguidors d'Heràclit i dels seguidors de Parmènides El canvi es continu.	Per tant, no pot haver coneixement d'aquest món, atès que el coneixement requereix un objecte permanent que pugui ser conegut.
- Seguidors de Parmènides	Si existeix aquesta realitat permanent... L'objecte del coneixement ha de ser immutable i etern.	Només pot ser descoberta per la ment, completament apart de l'activitat dels sentits. Lliure del temps i del canvi, atès que els sentits ens posen en contacte amb allò mutable i perible.
- També influència dels pitagòrics	Interès per les matemàtiques	Via de purificació (també espiritual)
PROPOSTA DE PLATÓ		
Possibilitat del coneixement científic	Existeixen els objectes del coneixement, però no poden ser identificats amb res procedent del món perceptible - Idees / Formes = Patró / model	Existeixen en un món ideal, fora de l'espai i del temps (model matemàtic) Símil entre l'actor i el seu personatge
Coneixement i creença	El coneixement està relacionat amb allò que ÉS , mentre que la creença es relaciona amb allò que "ÉS i NO ÉS" (Heràclit) - Es posa de manifest que un objecte com el "bell en si mateix" (la bellesa absoluta), no és quelcom que trobem en la nostra vida corrent de cada dia. - L'autèntic coneixement exigeix apartar-se del món sensible per passar al món de l'"intel·ligible".	Elena de Troia pot ser bella aquest any, però en un termini de 30 anys pot tornar-se lletja. - A més a més, i per damunt de les diverses coses particulars que són, per exemple belles, existeix allò que Plató anomena "el bell en si mateix", allò que és bell d'una manera eterna, immutable i absoluta. - I això (la forma del bell, com a oposada a les coses belles particulars) és l'objecte del coneixement filosòfic... (Existeix "la" grip?). No pot observar-se mitjançant els sentits, sinó que es tracta de quelcom, la naturalesa del qual és completament abstracte i teòrica, i que, per tant, cal captar d'una manera purament intel·lectual, i no pas d'una manera visible o tangible. - Darrera d'aquestes analogies hi ha un PROPÓSIT POLÍTIC .
Dificultats	<ul style="list-style-type: none"> - Exposició poètica i metafòrica per expressar la relació entre aquests dos àmbits o mons. - Jerarquització del món de les idees (més generals, menys generals). DIALÈCTICA. - Possible revisió de la teoria de les idees: Acceptació de la idea de moviment i del no-ser (alteritat). Diàlegs d'època de vellesa. 	

PLATÓ. LA TEORIA DE LES IDEES. Esquema número 4.

Intenció ètica	Fundar la virtut en el saber en front al relativisme moral dels sofistes	
Intenció política	Els governants han de ser filòsofs	
Intenció científica	La ciència (episteme) sols pot versar sobre objectes estables i permanents	Han d'existir
	- Idees: existeixen amb independència de les coses.	Són realitats (les coses sensibles són menys reals)
	- Cada IDEA és única, eterna, immutable i inalterable	Atributs de l'ÉSSER de Parmènides: - realitat intel·ligible i estàtica.
	- Les idees són les "CAUSES" de les coses.	
	- Duplicació del món	1. Món intel·ligible, plenament real (idees). Influència de Parmènides. 2. Món sensible, dominat pel devenir (Heràclit): menys real (és/no és).
	- Relació entre els dos mons: METEXIS (PARTICIACIÓ); MIMESIS (imitació)	Revisió teoria de les idees. Diàlegs crítics (vellesa). - Diàlegs "Parmènides", "Sofista", "Teetet".
	- Quantes IDEES ?	Fins el diàleg "Parmènides" Plató havia admès idees dels objectes matemàtics, idees dels valors i havia dubtat sobre les Idees de les coses sensibles (home, foc, aigua...)
	A cada tipus de coses (espècie) correspon una idea	Plató admet una certa comunicació (koinomia), sense que per això perdin la seva pròpia identitat.
	- Quina és la relació de les idees entre si?	- Si Parmènides afirmava que només es podia parlar de l'ÉSSER (i només de l'ÉSSER), Plató pensa que s'ha de parlar de 5 conceptes fonamentals: ÉSSER, MOVIMENT, REPÒS, SEMBLANÇA (allò idèntic), DISSEMBLANÇA (alteritat). - En conseqüència, cal admetre també el NO-ÉSSER (que Parmènides rebutjà com a impensable).
	Al diàleg "El Sofista" dinamitza el Món de les Idees.	
- La qual cosa equival a dir que no és possible explicar el món sense la multiplicitat i el moviment.		
- Cada ÉSSER és el que ÉS (identitat), i alhora NO-ÉS l'altre (alteritat).		
- El MOVIMENT és moviment i NO-ÉS repòs	→ Defunció de la Filosofia de Parmènides	
- La DIALECTICA.	Es el mètode propi de la filosofia, i permet l'accés al Món de les Idees.	
- En principi, la Dialèctica és un procés ascendent vers la Idea, i després de la Idea en Idea fins la Idea Suprema.	→ El Bé = Ú = Visió de conjunt = Ordre total = Saber Absolut.	
- (Erotisme platònic basat en l'"entrenament matemàtic").		
- Hi ha també una Dialèctica descendent (diàresis)	- Procés invers que reconstrueix la sèrie de les Idees sense cap recurs a l'experiència. D'aquesta manera, la Dialèctica permet establir la comunicació (koinomia) i lligam (simploké) entre les Idees.	
- La REMINISCÈNCIA (Anamnesi) = Record		
La Idea no està "continguda" en les coses sensibles que participen d'ella o la imiten. És una realitat "separada".		
- En contemplar les coses pot recordar-les. El coneixement sensible no té manca, per tant, de valor: serveix d'OCASIÓ per al record. (Expressió metafòrica que posteriorment al diàleg "Fedre" no es troba en Plató)		

ARISTÒTIL. Esquema número 5.

Acceptació IDEES	- Però no separades de les coses, sinó en elles.	- Rebuig exposició poètica i metafísica de Plató - Referència: La BIOLOGIA
Herència de Plató	1) El coneixement és possible 2) Aquest coneixement ha de ser coneixement de la FORMA - Ser actual - Ser potencial	- On és l'estabilitat del coneixement que exigeix la ment humana? : SUBSTRATUM (Subjecte: el que hi ha sota). - Cada objecte, cada substància porta dins seu determinades possibilitats de canvi, però no pas per a qualsevol tipus de canvi.
Dos tipus de SUBSTÀNCIES	1) Substància primera (l'individu concret: "Sòcrates") 2) Substància segona: l'espècie i el gènere: "home", "animal")	Aristòtil, com a biòleg que és, tendeix en cert sentit, a donar preferència a la substància segona: - Els individus moren; solament l'espècie subsisteix (en altres individus)
	- En sentit estricte, "SUBSTÀNCIA" és l'individu concret. - Però ha d'atorgar alguna realitat a les espècies i als gèneres, ja que solament sobre ells (i no pas sobre els individus) tracta la ciència	- La ciència té com a objecte l'UNIVERSAL = allò que no canvia. - Per això els considera també com a substàncies, però únicament en sentit secundari: no existeixen "separades" de la substància primera, sinó en (dins) ella
FORMA I MATÈRIA (TEORIA HILEMÒRFICA)		
- Forma	És l'essència de la cosa, la substància segona, l'espècie (eterna)	Però no existeix més que en la matèria
- Matèria	Tot el que esdevé ha de posseir matèria (l'individu concret)	Matèria i Forma són eternes, però no existeixen independentment, sinó en el COMPOST d'ambdues.
	- La FORMA és comú a tota l'espècie (i per això preexisteix a l'individu), i allò que individualitza és la matèria.	
Potència – Acte i Matèria – Forma	Són estructures paral·leles.	La MATÈRIA està en potència (passiva) de la forma. I la FORMA és allò que actualitza la matèria
La LÒGICA	- Instrument. - La ciència explica la realitat tot deduint el particular (individu) de l'universal (espècie, que és la seva causa.	La funció de la "Lògica" és MOSTRAR aquesta connexió a través del SIL·LOGISME.



ARISTÒTIL. Esquema número 6.

Crítica a la teoria platònica de les idees	- Rebuig a una essència separada de les coses	- “Tot intentant explicar aquest món, Plató ho duplica, amb la qual cosa ara cal explicar els dos mons”
Fidelitat a Plató	La ciència versa sobre allò que és general i universal.	No rebutja la teoria de les idees totalment, sinó la seva existència SEPARADA de les coses.
La “física” com a ciència de la natura	El MOVIMENT és la característica essencial de la naturalesa dels éssers sotmesos a naixement i mort.	
Què vol dir “Naturalesa”? = Moviment	Hi ha una tendència a assolir un fi que caracteritza els moviments dels éssers vius (TELEOLOGISME). - Hi ha ciència on hi ha DEMOSTRACIÓ (La Lògica) = “Analítica”	- Alternativa a la “Dialèctica” platònica.
La Lògica	Antecedents: La “Dialèctica” de Plató. - Aristòtil considera a Lògica no com a ciència, sinó com una PROPEDEÚTICA (preparació a la ciència).	La Lògica és l'instrument (ORGANON) DE LA CIENCIA. Ciència: Tracta d'allò universal i necessari (immutable)
	Si volem tenir un coneixement científic de la realitat, és a dir de les coses singulars, l'únic procediment vàlid és CONNECTAR-LES AMB L'UNIVERSAL (igual que Plató) - Aristòtil també proposa un altre mètode per connectar el particular amb l'universal. El Sil-logisme (deductiu) va de l'universal al particular; Inducció: del particular a l'universal.	La ciència explica la realitat deduint el particular de l'universal (que és la seva causa), a través del SIL-LOGISME: (Aplicació a la Biologia.) 1) Tot home (B) és mortal (A) 2) Sòcrates (C) és home (B) Aleshores, Sòcrates (C) és mortal (A) → La inducció
Demostració. Definició	Segons Aristòtil, posseïm coneixement científic d'una cosa quan sabem:	1. Que aquesta cosa és (existeix) 2. Allò que és (essència)... universal 3. El perquè (causa)... necessari
	Un coneixement d'aquest tipus sols s'assoleix per via de DEMOSTRACIÓ (SIL-LOGISME CIENTÍFIC)	Només és científic el sil-logisme que es recolza en premisses que són “vertaders, primàries, immediates...” (igual que Plató)
	Així, doncs, tota demostració ha de basar-se, en últim terme, en uns primers principis que, per ser primers, han de ser immediatament evidents i indemostrables. - Aquests principis són de 2 tipus: - A) Axiomes: evidents per si mateixos (“El tot és més gran que les parts”) –Exemple. Poden ser comuns a totes les ciències o propis d'algunes ciències únicament. - B) Tesis peculiars d'algunes ciències que poden ser “hipòtesis” o “definicions” DEFINICIO: Serveix per establir l'“essència” permanent de les diverses “espècies” en que es pot classificar la realitat (ja que l'individu és indefinible): A) Gènere i B) Diferència específica/diferència específica.	

FILOSOFIA GREGA. PERÍODE ANTROPOLÒGIC. Esquema número 7

Guerra contra els perses. Sorgiment de 2 potències regionals. Atenes (marítima). Esparta (terrestre)		
ATENES (Evolució política). Successives reformes fan augmentar el poder de les classes populars . (Pèricles)		
	Comparat amb Esparta es pot dir que Atenes és una democràcia limitada	Exclou dones, metecs, esclaus
L'educació dels fills	A càrrec de la iniciativa privada. El mestre rep els nens a casa seva i els ensenya aritmètica i lletres elementals, música i gimnàstica	Predomini de la MUSIKE (lletres i música). A partir dels 14 anys la cultura física s'imposava sobre la intel·lectual (musiké) –capes altes-
Sofistes	Conferenciants itinerants. Ensenyaven tot allò que no s'aprenia a l'escola elemental: Objectiu: La formació dels dirigents, de les élites de cada polis	Geometria, física, astronomia, medicina, arts, i sobretot, RETÒRICA i filosofia pròpiament dita. (honoraris elevadíssims)
	Revolució en l'educació: Provocació dels sofistes. Evolució del mot "ARETE" –virtut- - Societat aristocràtica: "excel·lència" que els déus concedeixen als nobles (ARISTOS = els millors, els de bona casta. L'educació = subratllar aquest aspecte): dignitat, honor, coratge davant el camp de batalla. - Societat democràtica – Sofistes – La TECHNÉ. Es pot aprendre per persuadir l'Assemblea (ecllésia) i guanyar els vots de la majoria = Poder Polític. Habilitat, èxit en la vida pública. ELOQUÈNCIA (RELATIVISME MORAL –FISIS / Nomos); lleis: convenció social –no sagrades_, contracte social, egoisme (àtoms)	
Guerra del Peloponès	- Derrota d'Atenes contra Esparta. - Onada conservadora (superstició, recerca de culpables, càstig dels déus per la supèrbia humana.	Problemes econòmics. Pèrdua de l'hegemonia regional. - Cap de turc: Sofistes ... i Sòcrates (al que identifiquen com a sofista = irreverent, incordiant i amic d'aristòcrates =enemics = Esparta).
Sòcrates	Reflexió política molt impregnat de sentit religiós. - Intel·lectualisme moral: "La virtut és coneixement" - Areté (El sentit de l'OFICI DE VIURE). - La "VIRTUT" no s'ensenya (Contra Sofistes) - La MAIËUTICA: ironia contra la supèrbia i la prepotència, coratge dels febles; humilitat, recerca en comú	Lleis sagrades. Confiança en la regeneració de la polis. Automatisme Raó → Acció correcta. - Inducció
Plató	Ressentiment contra la polis per haver executat l'home més savi de Grècia. - Contradicció Raó – Desig. És necessari el coratge per reprimir els instints = cos = individualisme = insolidaritat = provocat per la falta de coneixement d'allò que convé a la globalitat - SAVI PLATONIC: Compromès amb el destí de la polis = governant =	- No partidari de l'optimisme de Sòcrates: intel·lectualisme moral. - L'individu es guia pels plaers immediats i no pels plaers "sencers". 3 parts de l'ànima = 3 parts de la polis. coneixement d'allò que convé a tothom
Aristòtil	Metec a Atenes. L'individualisme no és dolent si és moderat (MESOTÈS) = Terme mig. - La polis ja no és un "ecosistema" totalment afectiu, sinó més aviat econòmic. - Més importància a les VIRTUTS DIANOÈTIQUES que a les virtuts ÈTIQUES	El savi ja no ha de ser tan polític (virtuts ètiques) i sí més erudit (àmbit privat = dianoètiques). Veu amb bons ulls la pèrdua de sobirania de la polis. Preparació a la visió de la COSMÒPOLIS (Imperi macedoni)

PLATÓ. TEORIA DE LES IDEES

Intenció		
<ul style="list-style-type: none"> ■ ètica: Existència d'una idea eterna immutable de la "justícia" (o de qualsevol altra valor, virtut...) ■ política: Els governants han de ser filòsofs que es guien pels ideals (idees) transcendents i absoluts i no pas per l'ambició política. ■ Científica: PROBLEMA DEL CANVI: Ciència (episteme): Ha de tractar sobre objectes estables i permanents, un altre tipus d'objectes no sensibles (idees) 		
Primera formulació ↓	Diàlegs "Fedó", "Fedre", "República"	<ul style="list-style-type: none"> - IDEA (de veure), "aspecte", "semblant", "forma" - REALITATS (no conceptes com ara); existeixen amb independència de les coses. - Són la realitat mateixa, única, eterna, immutable, inalterable –copsable només per la intel·ligència-
	Causa de les coses	<p>Les COSES són múltiples, sotmeses a flux, canvis: menys realitat, NO "SON" (sinó que "han estat" o que "seran" –copsables pels sentits-</p> <ul style="list-style-type: none"> - DUPLICACIÓ DEL MÓN: Món intel·ligible, real (idees) – Món sensible, món del devenir (Heràclit). - Relació: <ul style="list-style-type: none"> - METEXIS (participació) o imitació (MIMESIS), o presència (PAROUSIA), O COMUNICACIÓ
	"La República"	Mite de la caverna: Primacia de la IDEA DEL BÉ sobre totes les altres idees (ordre)
Diàlegs crítics	Revisió de la teoria	"Parmènides", "El Sofista"

TEORIA DE LES IDEES

Teoria pluralista	<p>Dos mons, pluralitat d'idees, pluralitat de coses. Proposa una certa unificació de la realitat (una sola idea per a cada espècie de coses)</p>
Dificultat	<p>1.Quantes idees hi ha?</p> <ul style="list-style-type: none"> - A cada tipus de coses hi correspon 1 idea? - També hi ha idees de coses ridícules i grolleres: "cabell", "fang", "caca"... - "Parmènides": També justifica idees d'aquestes coses sensibles (a més a més de les entitats matemàtiques i dels valors) <p>2.Quina és la relació entre les idees i les coses?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Abans: imitació: Una idea participada per moltes coses (es trenca la unitat de la idea). - Intent d'introduir unes entitats-pont (pitagorisme): entitats matemàtiques: reducció de les idees a números? <p>3.Quina és la relació de les idees entre si?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Totes les idees coincideixen en una sola ? Potser la idea del bé ("República") - ARA: Certa comunicació entre les idees (entre moviment/repòs, no, però sí entre la idea d'ésser. - "SOFISTA": Introducció del moviment, del canvi, en el món de les idees. - 5 conceptes fonamentals: ÉSSER, MOVIMENT, REPÒS, IDENTITAT (el que és idèntic), ALTERITAT (el que es diferent)

Conclusió	No és possible explicar el món sense la multiplicitat i el moviment. <ul style="list-style-type: none"> - Cal acceptar el NO-ÉSSER (Alteritat) que Parmènides havia rebutjat com a impensable: - Cada ésser és el que és (identitat) i al mateix temps NO ÉS el que és diferent (Alteritat). El MOVIMENT és moviment i no pas REPOS. - Acta de defunció de la filosofia de Parmènides. Plató admet el moviment i la multiplicitat.
-----------	---

INTENCIÓ ÈTICA I POLÍTICA

Dualisme	Esser humà: cos / ànima	ANIMA RACIONAL (Nous, logos): immortal, intel·ligent, divina. Lloc: cervell ANIMA IRASCIBLE: Font: passions nobles. És mortal. Lloc: tòrax, cor, ANIMA APETITIVA/CONCUPISCIBLE: font: passions innobles. És mortal. Lloc: abdomen.
----------	----------------------------	--

<i>Parts de l'ànima</i>	<i>Classes socials</i>	<i>Virtuts</i>
Racional (nous, logos)	Governants- filòsofs (archontes)	Prudència (saviesa), Phronesis, sophia
Irascible (Thymos)	Guardians (guerrers)	Fortalesa (valor), (andreia)
Apetitiva (Epithymia)	Artesans i pagesos	Temperança (sophrosyne)
Harmonia entre les parts de l'ànima	Harmonia entre les classes socials	Justícia (Dikaioyne)

TEORIA DE L'EVOLUCIÓ DE LES FORMES POLÍTIQUES. Ideal de Plató ?

- Decadència progressiva. Visió pessimista.

- ↓ ARISTOCRÀCIA: Forma més perfecta
- ↓ TIMOCRÀCIA: Domini de l'ansia d'honors i ambició dels guerrers.
- ↓ OLIGARQUIA: Govern dels rics.
- ↓ DEMOCRÀCIA: Elimina els rics, llibertat immoderada i les lleis són menyspreades.
- ↓ TIRANIA: Ruïna definitiva de l'Estat. ("De l'extrema llibertat -DEMOCRÀCIA- sorgeix la major esclavitud")

ARRELS DEL CRISTIANISME: JUDAISME, HERMETISME, GNOSI

JUDAISME: Característiques que la fan diferent de les altres religions místiques (idees estranyes a la filosofia grega.

- **Monoteisme:** Només existeix un Déu, Iahvé.
- Déu havia d'enviar un salvador (Mesies) que els alliberaria de les penalitats (al poble jueu: l'escollit).
- El Déu jueu és **creador**: produeix del no res; i **provident**: es preocupa i té cura del món que ha creat.
- **Visió lineal del Temps:** Hi ha un inici absolut del cosmos. Ha d'haver també un final absolut amb la vinguda del Mesies i la salvació del poble escollit.
- **Implicacions:**
- Posa la **voluntat** en el primer pla de l'explicació del món i de l'activitat humana.
- Reforça la idea de **llibertat** humana i la noció de **pecat**: acció volgudament dolenta
-
- HERMETISME - GNOSI: Saviesa egípcia: mig religió, mig filosofia
Déu = Pare

GNOSI: La saviesa única: coneixement que salva.

Té lloc per una doble actuació:

1. **Actuació** de l'ànima que renuncia a allò que és sensible i fa un esforç ascètic per tal d'arribar a l'èxtasi místic que la identifica amb Déu.
2. **Desplegament** de Déu vers l'home, a qui es revela i a qui redimeix.

Sincretisme entre JUDAISME i FILOSOFIA (Filó d'Alexandria (15aC – 41 dC)

- Cristianisme: Primer: com una de les sectes del Judaisme. Després com a religió independent.
 - Modifica algunes de les tesis del Judaisme
 - Modifica algunes de les tesis de les religions místiques.
 - Modifica algunes de les tesis de Filó d'Alexandria.

Monoteisme: Déu únic, creador, provident, omnipotent. Coneix i estima.
. Ésser personal (Pare – Fill – Esperit Sant): 3 persones en una sola substància.

Voluntarisme: Prioritat de la voluntat.

Linealitat del Temps i de la història

- Encarnació: Déu entra en la història a través del seu fill.

Veritat: El món és creat i el seu *lógos* rau en el Creador (Déu): la revelació.
(Idea estranya pels grecs: És l'enteniment humà que pot descobrir l'ordre i el logos.

Creació: Idea estranya al pensament grec.

Producció del no-res (contingent)

No idea de necessarietat.

Ésser humà: És lliure

Pecat original que limita la llibertat i inclina vers el mal.

Mitjançant la redempció i la gràcia es fa possible la salvació

Pares de l'Església (segles II – V dC) (Patrística)

Elaboren continguts doctrinals.

FILOSOFIA I RELIGIÓ A ROMA

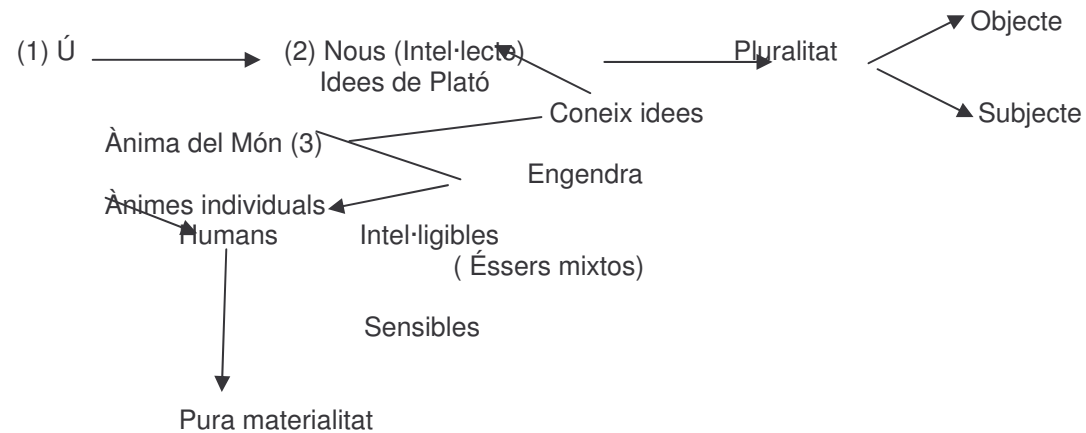
FILOSOFIES HEL·LENÍSTIQUES I POSTARISTOTÈLIQUES	Eix principal <ul style="list-style-type: none"> - L'home culte o filòsof era aquell que sabia fer front a un món nou i insegur - Calia saber viure, però aquest viure s'havia de dur a terme en un món que calia comprendre. PLATONISME: <ul style="list-style-type: none"> - Cada vegada més teològic - Orientat bàsicament cap a la transcendència 	Preocupació ètica: l'ideal del savi. <ul style="list-style-type: none"> - L'interès per la reflexió teòrica es va anar apagant i el pensament es reduí a les preocupacions ètiques. - Algunes filosofies es van combinar gradualment amb elements religiosos i místics (SINCRETISME) - Dualisme cos / ànima. - Vida present com a "caiguda" - Necessitat de salvació per aconseguir una vida millor que la present.
FILOSOFIA SALVÍFICA O RELIGIÓ FILOSÒFICA PER A ÚS DEL SAVI	PITAGORISME: Va rebrotar amb gran èxit <ul style="list-style-type: none"> - Fusió d'estoïcisme, platonisme, aristotelisme, pitagorisme: - Element absolutament transcendent: Ú – DÈU <div style="text-align: center;"> <p>Ú-Déu ←————→ Matèria (intel·ligible) (Entitats intermèdies) (sensible) Àngels, dimonis</p> </div> <p>Home El seu destí era l'esfera intel·ligible.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - El cosmos és viu i harmònic. - El cosmos sotmès a un esdevenir cíclic - Dos estrats: intel·ligible – sensible.
	<p>Ja no es tractava de trobar sentit a la vida. (Es tractava simplement d'alliberar-se'n, de fugir-ne)</p>	<p>Perquè aquest món havia arribat a ser hostil, insegur, perillós</p>
MÓN ROMA	Religió Oficial <ul style="list-style-type: none"> - Classes populars: Religions orientals místiques. 	<ul style="list-style-type: none"> - Caràcter no públic i destinades només als adeptes. - Fan proselitisme. - Rituals iniciàtics: per tal de renèixer a una vida nova i identificar-se amb la divinitat.

DEL MÓN ROMÀ AL MÓN MEDIEVAL. CONTEXT HISTÒRIC.

ROMA	<p>Domina la Itàlia Peninsular</p> <ul style="list-style-type: none"> - Part occidental: Cartago - Part oriental: gran part dels regnes hel·lenístics. 	III aC: Totes les terres que envolten la Mediterrània
ESTAT DE LA FILOSOFIA (Després d'Aristòtil)	<p>Aparició filosofies salvífiques (ètiques)</p> <p>Coincideix amb aparició religions d'origen oriental (ressorgiment fort), de caràcter més íntim.; compromís vital</p> <p>FILOSOFIA + RELIGIÓ : Contacte)</p>	SINCRETISME: Unió d'elements filosòfics i religiosos.
	<ul style="list-style-type: none"> - Novetats filosòfiques: - PLATONISME (Plotí) Segle III dC (Continuació doctrines anteriors) 	PLATONISME, ARISTOTELISME, EPICUREISME : ECLECTICISME (Unió de diversos corrents)
CRISI	<p>Segle III dC: Fronteres extenses i llunyanes.</p> <p>Pobres del camp van a les ciutats. Rics: marxen de les ciutats cap al camp.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cristians: Forts a les ciutats i capes populars. - EMPERADORS: Culpen als cristians de la descomposició de l'Imperi: Repressió dels cristians 	<p>Revoltes dels pobles. Més poder per als generals de l'exèrcit. Pronunciaments i cops d'estat.</p>
	<p>313: Edicte de Milà: LLIBERTAT RELIGIOSA. 391: tEODOSI: Cristianisme = Religió oficial</p>	<p>Imperi d'Occident: Fins 476 dC – bàrbars Imperi d'Orient: fins 1453 – turcs.</p>
	<p>Deteriorament econòmic Ruralització de la vida</p>	<p>Abandonament ciutats Disminució del comerç Aïllament Pèrdua ciències i coneixements geogràfics.</p>
	<p>Retorn de les visions del cosmos ja superades. Retorn visions més supersticioses.</p>	
	<p>FILOSOFIA: No llibertat de pensament; No saber autònom. Fins segle XIII: a través dels àrabs. Fins llavors no es coneixerà l'obra autèntica d'Aristòtil</p>	Predomini del PLATONISME, versió de St. Agustí

EL NEOPLATONISME DE PLOTÍ (EMANATISME)

Última gran filosofia original de l'antiguitat	Filosofia racionalista + místicoreligiosa	Preocupació principal: LA SALVACIÓ.
Influències:	Plató i religions orientals	Exercí una gran influència en els pares de l'Església i en la teologia cristiana
Continguts	Absoluta transcendència de Déu	Déu = Unitat Déu = simplicitat.
	Ú: definició negativa (diferent del món)	No es múltiple, no hi ha en ell ni pluralitat ni variació; no és definible; no és cognoscible; no és personal
	Tot prové de l'Ú: EMANATISME - Per sobreabundància d'ésser sense minvar - Sol, llum...	El món: (és un vessament de l'Ú). Procedeix de l'Ú



Tot i el caràcter positiu del món, l'ànima individual que se sent insatisfeta i enyora el seu origen pot posar-se en camí per tornar cap a Déu	CAMÍ DE RETORN: S'inicia amb la pràctica de les VIRTUTS PLATÒNIQUES (temperança, fortalesa, Saviesa, justícia)	L'ésser humà aconsegueix l'alliberament dels sentits i s'orienta vers l'intel·ligible a través de la música, l'amor i la filosofia.
	L'ànima acaba per identificar-se amb el Noús.	Aquesta ASCESI i PURIFICACIÓ de l'ànima prepara el camí per a l'últim pas: L'EXTASI, en que l'ànima s'uneix i es fon amb l'Ú en una vivència mística.

EL NEOPLATONISME

Plotí (205 – 270 d.C)	Com ha sorgit la pluralitat de lo real si originàriament només existeix un principi únic, Déu, l'Ú ?	2 solucions possibles: - EMANATISME CREACIONISME
Concepció panteïsta de la realitat Necessitat d'allò emanat a partir del principi primer	EMANATISME: La resta d'éssers provenen de Déu CREACIONISME: La resta d'éssers provenen del no-res.	EL CREACIONISME subratlla la contingència d'allò creat en establir el no-res com a pol oposat i punt de referència del seu ésser. Creació: a partir del concepte platònic de participació.
PLOTÍ (egipci)	Més que un filòsof, és un mestre de vida espiritual que ensenyava l'art de purificar l'ànima i unir-se a la divinitat.	- Contacte filosofies persa i índia. - Místic.
	OBRA: Com un comentari a les obres de Plató	
Ú –Pensament (Lògos, Nous) – ànima universal – matèria (procés de degradació) (teologia negativa – No es pot saber res de l'Ú, no-res d'ell es pot predicar.		
SAVI:	Procés de retorn a l'Ú - Allunyar-se del cos, de la sensació, de les passions, del pensament discursiu, etc.	- Mitjans: música, amor (eros), la filosofia.
HOME	Que estigui dins d'ell mateix	“Retorn a la interioritat” – Contemplació de l'Ú
Ja no és l'home teòric, tampoc l'home autosuficient de l'estoïcisme o epicureisme, sinó el místic contemplatiu.		

SANT AGUSTÍ (IL-LUMINISME). (354-430) Algèria.

Neoplatonisme cristianitzat	Col·laboració entre fe i raó (Teologia + Filosofia)	“Creu per entendre, no vulguis entendre per creure”. Primer la fe, després la raó: Déu ha fet l'home racional perquè faci ús d'aquesta raó (Són continguts de la ment divina)
Neoplatonisme	Les idees no són entitats independents, com afirma Plató El Món ha estat creat per Déu segons els modes (idees) de la seva ment en un acte voluntari i lliure. Déu és Ésser Necessari	En un exercici de la seva OMNIPOTENCIA
No al platonisme panteista	Rebutja la idea d'emanació Rebutja el maniqueisme Influència de Plató	Les coses (el món, no) = contingent Afirma la positivitat de tot el real..
	Ésser humà = Ànima que viu temporalment en un cos i se'n serveix. No admet reencarnació ni la preexistència.	Déu . Bé: produeix el món segons les Idees i les coses són bones en tant que participen del Bé. - Hi ha graus de realitat des de l'Ésser amb plenitud fins a la matèria, que és el grau més baix de realitat.
El problema del mal	Si Déu existeix, ¿d'on prové el mal? - El mal no és alguna cosa, sinó mancança d'alguna cosa. - El mal seria el simple no-res	Pare Fill: Lògos Esperit: Amor Influència de Plotí. (Rebuig del Maniqueisme)
		Protestantisme: El voluntarisme diví que concedeix la gràcia només a uns escollits.

AGUSTÍ D'HIPONA. LA CULMINACIÓ DEL PLATONISME CRISTIÀ

Plató	“Fedó”: immortalitat de l'ànima – idees “Timeu”: origen i formació de l'univers	Conclusió de Sant Agustí: - El platonisme és íntimament afí al contingut de la fe cristiana.
Plotí	Enèades	
St. Agustí	No fronteres entre raó i fe	Raó / FE: esclariment de la veritat - Veritat única (Cristianisme)
Filosofia platònica	Es desenvolupa de dalt a baix. Realitats immaterials (coneixement humà)	Món sensible.
Sant Agustí	INTERIORITZACIÓ Procés ascendent (influència teoria idees de Plató)	El punt de partida del coneixement (de la veritat) no es troba en l'exterior, en el món sensible, sinó en l'experiència interior.
	Món de realitats intel·ligibles immutables i necessàries	Models dels objectes sensibles. ARQUETIPS.
	Lloc per Sant Agustí: MENT DIVINA (Déu) – (veritat absoluta)	Plató: Idea del Bé.
TEORIA DE LA IL·LUMINACIÓ.		
Plató	Com coneix l'individu, l'ànima humana, les idees ? Idea del Bé = Sol del món intel·ligible. El sol il·lumina les idees fent que puguin ser enteses.	Teoria de la Il·luminació. Il·lumina les coses, les fa visibles.
Neoplatonisme	Situa les idees en la ment divina. La funció divina correspon ara a Déu, la ment o verb diví	Estableix un ESGLAONAMENT de lo real des de Déu fins la matèria
Agustí	Accepta aquest esglaonament.	La part superior de l'ànima, l'ESPERIT està en contacte amb Déu, encara que la seva part inferior estigui en contacte amb el cos, amb el món sensible.
IMPORTÀNCIA DE LA VOLUNTAT		
<ul style="list-style-type: none"> - L'ésser humà es caracteritza per una actitud de recerca constant que el porta a autotranscendre's, a buscar més enllà de si mateix. - Aquest anar més enllà no té lloc només en l'ÀMBIT DEL CONEIXEMENT, sinó que també té lloc en l'ÀMBIT DEL VOLER. - L'ésser humà busca la felicitat. Els “filòsofs” (epicuris, estoics) posen la felicitat en el propi cos, “posen l'esperança en si mateixos”. - Sant Agustí: Només es pot assolir la felicitat mitjançant quelcom que sigui més important que l'individu mateix: Déu - La felicitat es troba en l'amor a Déu. 		

SÍNTESI DE L'ARISTOTELISME I EL PLATONISME EN TOMÀS D'AQUINO. Esquema núm. 1

Concepció platònica i neoplatònica del coneixement	L'objecte propi i adequat del nostre coneixement	Realitats immaterials - Coneixement més perfecte que el de les coses sensibles exteriors a ella
	L'ànima es coneix a si mateixa mateixa Coneixement éssers immaterials superiors	ELEVACIÓ des de si - Sistemes neoplatònics Des de dalt a baix (Ú/Bé realitat sensible) (Camí descendent)
	Coneixement: parteix dels sentits (a partir de realitats sensibles, materials)	De baix a dalt (Déu) (5 vies de Tomàs)
	Percepció Conceptes (Com és això):	Com es passa de la individualitat de les percepcions sensibles a la universalitat dels conceptes? CAPACITAT ABSTRACTIVA
	Percepció (sentits) (fantasmes)	despulla d'elements individuals Concepte (universal)
	Enteniment coneix directament l'UNIVERSAL (concepte) (essència)	
	(Posteriorment): L'individu: Aplicant el principi d'individuació	

¿Què és el que fa que l'essència –una i idèntica- es multipliqui, s'individualitzi en cada membre de l'especie?

ERROR: undefined
OFFENDING COMMAND: S-Adobe-3.0

STACK:

1344349453
false
false
5002
7942
8
16
48
24
8
16